

UDENRIGSMINISTERIET

EUROPAUDVALGET
Alm. del - bilag 915 (offentligt)

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tel. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 300-1806

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
N.1

14. maj 1999

Under henvisning til Europaudvalgets skrivelse af 15. marts 1999 (Alm. del - bilag 691) fremsendes vedlagt Arbejdsministeriets besvarelse af det deri stillede spørgsmål nr. 99.

Modtaget i Udenrigsministeriet/N.1

den

12/5-99

Arbejdsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 99 af 15. marts 1999 fra Folketingets Europaudvalg (Alm.del - bilag 691)

Spørgsmål nr. 99:

I relation til forslag til Rådets direktiv om ændring af Rådets direktiv 93/104/EF af 23. november 1993 om visse aspekter i forbindelse med tilrettelæggelse af arbejdstiden, således at sektorer og aktiviteter, der var udelukket fra direktivet, bliver omfattet (KOM(98)662), udbeder udvalget sig at ministeren fremsender:

- A:** Et notat som belyser det kompromisforslag vedrørende fiskerierhvervet, Danmark har fremlagt.
- B:** Et uddybende notat angående de høringssvar, der er indkommet vedrørende fiskerierhvervet.

Svar A

Under forhandlingerne af direktivforslaget har Kommissionen stillet sig meget afvisende over for at undtage fiskeri fra den beskyttelse, som et direktiv om arbejdstid kan give. Fiskeriet vil i givet fald være den eneste sektor i EU, hvor arbejdstagerne ikke får en sådan beskyttelse.

Nogle lande stillede sig på forhånd positive til Kommissionens forslag, mens andre lande har været imod eller tøvende. Umiddelbart er der ikke udsigt til at samle fornøden støtte til at blokere Kommissionens forslag – også set på baggrund af, at Ministerrådet i forbindelse med undtagelsen af fiskeriet og søfartssektoren i 1993 udtalte sig til støtte for en regulering af disse sektorer.

Danmark har fremlagt et ændringsforslag, der i overensstemmelse med den nuværende danske lovgivning på området overlader regulering af arbejdstid til erhvervets parter og alene lovregulerer hviletiden.

Ændringsforslaget har følgende ordlyd:

”Artikel 2 – Definitioner

7. mobil arbejdstager: en arbejdstager, [der arbejder om bord på et havgående fiskerfartøj, som sejler under en medlemsstats flag, eller] der er en del af

rejsende eller flyvende personale, som er ansat af en virksomhed, der for fremmed regning udfører passager- eller godstransport ad landevejen, ad luftvejen eller ad indre vandveje.”

Teksten inden for den skarpe parentes udgår og flyttes til artikel 17B, nr. 1.

”Artikel 17A – Mobile arbejdstagere og offshorearbejde

4 [Artikel 7 finder ikke anvendelse på partsfiskere.]”

Teksten inden for den skarpe parentes udgår og flyttes til artikel 17B, nr. 1.

”Artikel 17B – Arbejdstagere på havgående fiskerfartøjer (NYT)

1. Bestemmelserne i artikel 3, 4, 5, 6 og 8 finder ikke anvendelse på arbejdstagere, der arbejder om bord på havgående fiskerfartøjer, som sejler under en medlemsstats flag. Endvidere finder artikel 7 ikke anvendelse på partsfiskere.
2. Medlemsstaterne skal imidlertid træffe de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at en arbejdstager på et havgående fiskerfartøj, som sejler under en medlemsstats flag, har ret til tilstrækkelig hvile.
3. Inden for de grænser, der findes i stk. 4 og 5, træffer medlemsstaterne de nødvendige foranstaltninger for at det, henset til kravene om at beskytte disse arbejdstagers sikkerhed og sundhed, sikres;
 - (a) at arbejdstiden er begrænset til et maksimalt antal timer, som ikke må overskrides inden for et givet tidsrum,

eller

 - (b) et minimalt antal hviletimer, som skal gives inden for et bestemt tidsrum.
4. Grænserne for arbejds- eller hviletid fastsættes enten som:
 - (a) et maksimalt antal arbejdstimer, som ikke må overstige
 - (i) 14 timer i en given 24-timers periode, og
 - (ii) 72 timer i en given 7-dages periode;

eller

 - (b) et minimalt antal hviletimer, som ikke må være under:
 - (i) 10 timer i en given 24-timers periode; og
 - (ii) 77 timer i en given 7-dages periode.
5. Hviletimerne kan højst opdeles i to perioder, hvoraf den ene skal være på mindst 6 timer, og tidsrummet mellem to på hinanden følgende hvileperioder må ikke overstige 14 timer.

6. Forudsat at der tages behørigt hensyn til de generelle principper om beskyttelse af arbejdstagernes sundhed og sikkerhed, kan medlemsstaterne have nationale love, administrative bestemmelser, kollektive aftaler eller aftaler mellem de sociale parter, der giver adgang til at fravige grænserne i stk. 4 og 5. Sådanne undtagelser følger så vidt muligt de givne standarder, men der kan tages hensyn til hyppigere eller længere frihedsperioder eller sikring af kompenserende frihed."

Generelle bemærkninger til forslaget

I den nye artikel 17B er der lagt op til en ordning, som tager hensyn til fiskernes særlige forhold og indeholder den nødvendige fleksibilitet, der består i, at medlemsstaterne enten kan vælge at regulere arbejdstiden eller at regulere hviletiden.

Dette princip om valgfrihed er kommet til udtryk i § 57 i den danske sømandslov, som også gælder for fiskere. Princippet om valgfrihed er desuden lagt til grund i ILO-konvention nr. 180 om de søfarendes arbejdstid, der - i omfang, det skønnes praktisk gennemførligt, og efter høring af fiskerierhvervets parter - kan anvendes på fiskere, jfr. Konventionens artikel 1, nr. 2. Det er ILO-konvention nr. 180, der danner grundlaget for det fremsatte direktivforslag om gennemførelse af aftalen om tilrettelæggelse af arbejdstiden for søfarende.

Herudover er der med det danske forslag tilstræbt at bevare direktivforslagets formuleringer om arbejdstageres ret til tilstrækkelig hvile og beskyttelse af deres sikkerhed og sundhed.

Nærmere om de enkelte bestemmelser

Ad artikel 2, nr. 7

Efter det danske forslag skal havfiskere ikke omfattes af begrebet "mobile arbejdstagere", men i stedet defineres og reguleres særskilt i artikel 17B.

Ad artikel 17A, nr. 4

Bestemmelsen er identisk med Kommissionens forslag. Bestemmelsen om, retten til 4 ugers betalt ferie ikke skal gælde for partsfiskere, er blot flyttet til den nye artikel 17B.

Ad artikel 17B, nr. 1

Bestemmelsen fastlægger, at arbejdstagere, der arbejder om bord på havgående fiskerfartøjer, ikke skal være omfattet af direktivets bestemmelser om daglig hviletid (artikel 3), pauser (artikel 4), ugentlig hviletid (artikel 5), maksimal ugentlig arbejdstid (artikel 6) og natarbejdets varighed (artikel 8). Bestemmelsen er identisk med den tilsvarende bestemmelse i Kommissionens forslag, artikel 17A, nr. 1, men undtager derudover artikel 6 om maksimal ugentlig arbejdstid. Uden denne supplerende undtagelse ville det ikke være muligt at opretholde valgfriheden mellem enten at regulere arbejdstid eller hviletid.

Endvidere er bestemmelsen fra direktivforslagets artikel 17A om, at artikel 7 om ret til ferie ikke finder anvendelse på partsfiskere, flyttet til artikel 17B, nr. 1. Flytningen er sket for at samle undtagelsesbestemmelserne et sted. Der er ikke sket ændringer i bestemmelsen.

Ad artikel 17B, nr. 2

Bestemmelsen, der fastslår myndighedernes pligt til at sikre retten til tilstrækkelig hvile, er identisk med den tilsvarende bestemmelse i artikel 17A, nr. 2.

Ad artikel 17B, nr. 3

Indledningen til bestemmelsen svarer til direktivets artikel 6, stk. 1, mens punkt (a) og punkt (b) er hentet fra ILO-konvention nr. 180, artikel 3, og findes i § 3 i aftalen mellem de europæiske sociale parter på søfartsområdet, herefter kaldet rammeaftalen. Rammeaftalen er gengivet i bilaget til direktivforslaget om de søfarendes arbejdstid.

Bestemmelsen fastslår princippet om, at disse arbejdstageres sikkerhed og sundhed skal sikres ved, at der sker en regulering enten af den maksimale arbejdstid inden for et givet tidsrum, eller af et minimalt antal hviletimer inden for et givet tidsrum.

Ad artikel 17B, nr. 4

Bestemmelsen, der angiver grænserne for det maksimale antal arbejdstimer eller det minimale antal hviletimer inden for en given 24-timers periode og en given 7-dages periode, er taget fra ILO-konvention nr. 180, artikel 5, nr. 1, og findes i rammeaftalen, § 5, nr. 1.

Vælger man at regulere arbejdstiden, er den maksimale ugentlige arbejdstid 72 timer i en given 7 dages periode. Hvis man på tilsvarende måde vælger at regulere hviletiden, er den maksimale arbejdstid, dog inklusiv korte pauser, 91 timer over en 7 dages periode og maksimalt 14 timer i en given 24 timers periode, medmindre der gives særlige undtagelser, jf. artikel 17B, nr. 6. Kommissionens forslag lægger op til en gennemsnitlig arbejdsuge på 48 timer over en 12 måneders periode.

Ad artikel 17 B, nr. 5

Også denne bestemmelse om eventuel opdeling af hviletiden, er taget fra ILO-konvention nr. 180, artikel 5, nr. 2, og findes i rammeaftalens § 5, nr. 2.

Til sammenligning kan oplyses, at IMO's STCW-konvention om uddannelseskrav m.v. til navigatører, maskinmestre og vagtgående personel i handelsflåden af hensyn til sikkerheden som udgangspunkt kræver 10 hviletimer i døgnet. Hviletiden kan deles i to perioder, hvor den ene skal være på mindst 6 timer.

Ad artikel 17, nr. 6

Bestemmelsen giver mulighed for f.eks. ved lov eller kollektive aftaler at fravige grænserne for arbejds- og hviletid i artikel 17B, nr. 4 og 5, forudsat at der tages behørigt hensyn til de generelle principper om beskyttelse af arbejdstagernes sundhed og sikkerhed.

Bestemmelsen har taget udgangspunkt i den tilsvarende undtagelsesbestemmelse i ILO-konvention nr. 180, artikel 5, nr. 6, og findes i rammeaftalens § 5, nr. 6. Til forskel fra rammeaftalen er der imidlertid ikke angivet konkrete eksempler på tilfælde, hvor undtagelser kan tænkes. Dette skyldes især, at de undtagelser, der er nævnt i rammeaftalen, ikke har samme aktualitet i fiskeriet som i handelsflåden. Desuden er fiskeri i EU meget forskelligartet, og det kan være vanskeligt at overskue alle situationer, hvor der bør være muligt at fravige tidsgrænserne. Man har derfor skønnet, at der ikke bør opstilles konkrete ek-

sempler på situationer, hvor fravigelser skal være mulige, men at dette i stedet helt bør overlades til de nationale myndigheder eller til de sociale parter.

Svar B

Kommissionens meddelelse om tilrettelæggelse af arbejdstiden i de sektorer og aktiviteter, der er udelukket fra direktiv 93/104/EF, herunder forslaget om ændring af arbejdstidsdirektivet, har været sendt i skriftlig høring i søfarts- og fiskerierhvervenes arbejdsgiver- og arbejdstagerorganisationer m.fl.

Danmarks Fiskeriforening, Specialarbejderforbundet i Danmark og Fiskernes Forbund har i flere omgange kommenteret ændringsdirektivets forslag til regulering af fiskeriet. Ligeledes er organisationerne gjort bekendt med det danske ændringsforslag. De danske tanker om valgfrihed mellem at regulere arbejdstid eller hviletid har indgået i organisationernes kommentarer.

Specialarbejderforbundet i Danmark har bekræftet, at der ikke er regulering af arbejdstiden i Forbundets aftaler med Danmarks Fiskeriforening. SID kan principielt tilslutte sig, at arbejdstidsdirektivet udvides til også at omfatte fiskeriet, men finder dog, at Kommissionens ændringsdirektiv vil kunne volde problemer med hensyn til arbejds- og hviletid for fiskere. SID har efterfølgende oplyst, at man kan støtte det danske kompromisforslag.

Danmarks Fiskeriforening og Fiskernes Forbund har begge givet udtryk for, at man ikke kan acceptere generelle bestemmelser om arbejds- og/eller hviletid for fiskeriet. Sådanne ville stride mod fiskeriets naturlige udførelse, mod den etablerede struktur og i øvrigt ikke være til at kontrollere. Man finder ikke, at det giver nogen mening at tale om maksimal eller gennemsnitlig ugentlig arbejdstid inden for fiskeriet. Der fiskes, når der er fisk, det kan ikke tilrettelægges, hvornår eller hvor meget der skal fiskes, og alle er indstillet på at behandle fisken, når den er tilstede.

Herudover har man peget på de særlige forhold for fiskerne: Partsfiskere er forhyret for en fangstrejse, og der er stor udskiftning af mandskab mellem forskellige fartøjer.

Endelig har man henvist til, at parterne i Danmark (Danmarks Fiskeriforening og Specialarbejderforbundet i Danmark) er enige om, at fiskeriets nuværende struktur ikke gør det muligt eller ønskeligt at gennemføre særlige arbejdstidsbestemmelser.

Både Danmarks Fiskeriforening og Fiskernes Forbund er modstandere af det danske kompromisforslag, bl.a. med baggrund i hviletidens længde.

Sømandslovens § 57 regulerer hviletiden for de søfarende og fiskere. Efter samme lovs § 75 kan erhvervsministeren lave undtagelsesbestemmelser for fiskere, men denne mulighed har ikke været benyttet. Det kan oplyses, at der generelt er meget få klager om overtrædelse af hviletidsbestemmelserne, og for fiskeriets vedkommende har man ikke indenfor de sidste mange år modtaget klager.

Kommissionens direktivforslag regulerer arbejdstiden, idet den gennemsnitlige ugentlige arbejdstid ikke må overstige 48 timer over en 12 måneders periode.

Kompromisforslaget åbner derimod mulighed for, at man alene regulerer hviletiden. Det er i overensstemmelse med, hvad der gælder i Danmark i dag. Dette medfører, at man efter det danske forslag – i modsætning til Kommissionens – respekterer parternes aftale og fælles forståelse for ikke at regulere arbejdstiden. Hviletidens længde - indenfor en given 24-timers periode og en given 7-dages periode - er taget fra ILO-konvention nr. 180 om de søfarendes arbejdstid.

Desuden indeholder kompromisforslaget en bestemmelse, der gør det muligt f.eks. ved lov eller kollektive aftaler at fravige grænserne for arbejds- og hviletid, forudsat at der tages behørig hensyn til de generelle principper om beskyttelse arbejdstagernes sundhed og sikkerhed.

